

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਰੂਸ ਦੌਰਾ (19 - 21 ਅਗਸਤ, 2025)

22 ਅਗਸਤ 2025

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਐਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ 19-21 ਅਗਸਤ 2025 ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ-ਰਸ਼ੀਆ ਇੰਟਰ-ਗਵਰਨਮੈਂਟਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਓਨ ਟ੍ਰੇਡ, ਇਕੋਨੋਮਿਕ, ਸਾਇੰਟੀਫਿਕ, ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਕਲ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ (IRIGC-TEC) ਦੇ 26ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰੂਸ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।

2. ਇਸ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰੂਸੀ ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਡੇਨਿਸ ਮੈਂਟੂਰੇਵ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਗੇਈ ਲਾਵਰੋਵ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਥਿੰਕ ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

3. ਮਹਾਮਹਿਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੁਤਿਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਵੱਲੇ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਕਰੇਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

4. 20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਡੇਨਿਸ ਮੈਂਟੂਰੇਵ ਨਾਲ IRIGC-TEC ਦੇ 26ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਟੈਰਿਫ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਟੈਰਿਫ ਵਪਾਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ, 2030 ਤੱਕ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਭਾਰਤ-ਯੂਰੇਸ਼ੀਅਨ ਆਰਥਿਕ ਯੂਨੀਅਨ FTA ਦਾ ਜਲਦੀ ਸਿੱਟਾ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਯਮਤ ਗੱਲਬਾਤ, 2030 ਤੱਕ 100 ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਟੀਚੇ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ।

5. ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਊਰਜਾ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ IT, ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ। ਪਲੈਨਰੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਹਿ-ਚੇਅਰਪਰਸਨਾਂ ਨੇ IRIGC-TEC ਦੇ 26ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ।

6. ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਮੈਂਟੂਰੇਵ ਨੇ IRIGC-TEC ਬੈਠਕਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਵਪਾਰ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ

ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਫੋਰਮ ਅਤੇ IRIGC ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿਧੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

7. 21 ਅਗਸਤ ਨੂੰ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਗੋਈ ਲਾਵਰੋਵ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪਰਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਫੌਜੀ-ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ, ਕਾਜ਼ਾਨ ਅਤੇ ਯੇਕਾਟੇਰਿਨਬਰਗ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗਲੋਬਲ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਹਿਯੋਗ 'ਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਗਲੋਬਲ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੁਧਾਰ, ਅਤੇ G20, BRICS ਅਤੇ SCO ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਊਰਜਾਵਾਨਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

8. ਯੂਕਰੇਨ, ਮੱਧ ਪੂਰਬ, ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰੀ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ।

9. ਅੱਤਵਾਦ 'ਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੜਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੀਰੋ-ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

10. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਗਾਮੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਵਰੋਵ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਸਕੋ

22 ਅਗਸਤ 2025